

دانشگاه مجازی المصطفی صلى الله عليه وآله

معاونت پژوهشی و تولید

گزارش نشست علمی پژوهشی

عنوان نشست	نقش حساب آخرت در رفتار انسان
موضوع نشست	اعتمادی
سخنران	دکتر کمال کورکماز (استاد همکار دانشکده مجازی)
زبان ارائه	ترکی استانبولی
زمان برگزاری	۳ مهرماه ۱۴۰۰
مکان برگزاری	تحت وب
تعداد شرکت کنندگان	<u>۱۵ نفر آنلاین</u>
لینک دسترسی به محتوای نشست	فایل صوتی نشست نیز موجود است https://live.mou.ir/psqmsookl1dj/

متن نشست

بسم الله الرحمن الرحيم

نقش حساب آخرت در رفتار انسان

این نشست علمی در تاریخ ۳ مهر ماه ۱۴۰۰ به همت معاونت پژوهش دانشگاه مجازی المصطفی تدارک دیده شد و توسط استاد کمال کورکماز به زبان ترکی استانبولی ارائه گردید.

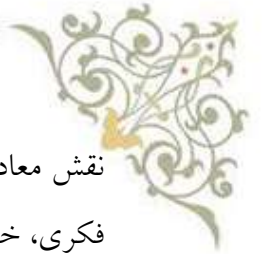
در زیر گزارشی از آنچه در این نشست مطرح شده ارائه می گردد:

دین صراط و مسیر بوده و مقصد این مسیر آخرت است، لذا آنچه زندگی یک انسان مؤمن را از غیر مؤمن متمایز می کند، اعتقاد به معاد و حسابرسی روز قیامت است و این اعتقاد به حیات دنیوی انسان جهت می دهد.

قرآن کتاب انسان سازی و تربیت برای تمام بشریت در اعصار مختلف و شئون متفاوت است، لذا یکی از موضوعاتی که در قرآن بسیار بیان شده، مسئله «معاد» است، حدود یک سوم آیات قرآن کریم، ایمان به قیامت و اعتقاد به معاد می تواند موجب تحول روحی و معنوی آدمی و تربیت انسان های پاک شود. هنگامی معاد باوری در زندگی انسان اثر خواهد گذاشت که بداند تمام رفتار، گفتار و نیت انسان به طور دقیق ثبت می شود و روزی محاسبه خواهد شد. از معاد و قیامت بسیار سخن گفته می شود اگر انسان واقعاً به معاد باور داشته باشد نمی تواند مرتکب گناه و معصیت شود و حتی فکر گناه را نیز در قلب خود جای نمی دهد. عقیده به جهان باز پسین یک باور فطری و طبیعی است و بر روح و فکر انسان تحمیل نشده و نقش منفی ندارد. عقیده به زندگی آخرت از کهن ترین عقایدی است که در فرهنگ و معارف بشر نقش بسته و هیچ فرهنگ و فلسفه ای در تاریخ یافت نمی شود، مگر آن که ایمان به قیامت در آن تأثیر داشته است. اصولاً انکار و عصیان علیه این باور، نشانه حاکمیت این عقیده در فرهنگ اقوام و ملت ها است. در حقیقت ایمان به حیات بعد از مرگ پاسخ مثبت به نیاز طبیعی بشری است.

برخلاف عقیده مادی گراها که می گویند ایمان به حیات باز پسین در امور فردی و اجتماعی اثرات منفی می گذارد و قدرت تحرک و نشاط را از آدمی سلب کرده و او را به انزوای سیاسی و اجتماعی می کشاند، ولی ایمان به آخرت نه تنها آثار منفی ندارد بلکه آثار بسیار مثبت و سازنده ای در زندگی فردی اجتماعی دارد.

نقش معاد در فکر، روح، اخلاق و اعتقادات فردی کاملاً روشن است؛ زیرا انسان معتقد به معاد در امور فکری، خود و جهان را با دیدی واقع بینانه می‌نگرد و خویشتن را یک موجود چند روزه ای می‌داند که به همراه کاروان جهانیان به سوی جهانی پاینده و ابدی در حرکت است. با این باور و اندیشه او از محدوده محسوسات آزاد می‌شود تا به معقولات برسد و به مسائل غیبی و پنهانی دست پیدا کند. نقش معاد در قلمرو اخلاق و روحيات نیز روشن است؛ زیرا این واقع بینی و طرز تفکر، احساسات درونی را تعدیل کرده و آن را با خط مشی معقولى که با هدف نهائی سازگار است محدود می‌سازد. کسی که معتقد است همچون پرکاهی است که بر روی امواج جهان هستی قرار دارد و به طرف هدف نهائی آفرینش می‌رود غریز او؛ نظیر ریاست طلبی، خود خواهی، مال دوستی، شهوت و غضب طغیان نمی‌کند، تا باعث سرکشی و تجاوز به حدود و حقوق دیگران شود، و انسان برای رسیدن به شکم و شهوت، خود را تبدیل به یک موجود بی اراده نمی‌سازد، بلکه لحظات حساس زندگی خود را در راه ایثار و فداکاری، خدمات اجتماعی و تلاش های پر ثمر صرف می‌کند، تا ضمن تأمین نیازمندی های محدود خود، در راه حق و سعادت عمومی گام بردارد و حیات ابدی خود را تأمین نماید، و در این راه اگر جانش را فدا کند چه بهتر؛ زیرا حیات غم انگیز را داده و زندگی پر فروغ و لذت بخش باز پسین را به دست آورده است.

بنابراین، تصور مرگ و جهان پس از آن نه تنها نشاط و پویایی را از انسان نمی‌گیرد؛ چرا که فعالیت انسان مولود حس احتیاج و عشق به بقا است و با اعتقاد به قیامت این نیاز طبیعی از بین نمی‌رود. ایمان به معاد دامنه نیاز انسان را به بی نهایت می‌رساند و دنیا را کشتگاه آخرت می‌سازد، همان گونه که در نظام طبیعت گندم از گندم می‌روید جو از جو، و نباید از مکافات عمل غافل شد، اعمال پلید؛ مانند ظلم استثمار و بی عدالتی که از عقاید کثیف نشأت می‌گیرد، نتایج زیانباری در زندگی جاودانی می‌گذارد و در جهان پهناور آخرت مفقود نمی‌شود. در روز قیامت همه نهران ها آشکار گردیده و انسان پاداش اعمال و کیفر کردارش را می‌یابد؛ پس طبعاً هر چه اعمال خوب و خدمات اجتماعی انسان خالصانه و آگاهانه و بیش تر باشد، بدون شک پاداش آن نیز افزون تر خواهد بود. از این رو معتقدیم که ایمان به زندگی جاودانی بر فعالیت و نشاط پر بار انسان می‌افزاید.

به هر حال آثار معاد در دو بعد فردی و اجتماعی قابل بررسی است.

مقصود از آثار فردی، آن دسته از آثاری است که در زندگی خصوصی و شخصی هر فردی متجلی می‌شود، اما آثار اجتماعی، آثاری است که لازمه ظهور آن گردآمدن افراد به دور یک محور بوده و تا افراد نباشند آن آثار بروز نخواهد کرد.

الف. آثار تربیتی معاد در افراد

برخی از مهم ترین تأثیرات معاد باوری در انسان از این قرار است:

۱. ایمان به رستاخیز اثر عمیقی در تربیت انسان ها دارد، به آنها شهامت و شجاعت می بخشد؛ از او یک انسانی می سازد که " شهادت " در راه یک هدف مقدس الهی را محبوب ترین چیزها و آغازی برای یک زندگی ابدی و جاودانی می داند.

۲. ایمان به قیامت می تواند یک عامل باز دارنده قوی در برابر گناه و خطا کاری باشد و انسان را در برابر گناه کنترل کند، و یک عامل محرک نیرومند برای تشویق سرمایه گذاری مادی و معنوی در راه خدمت به مردم. به تعبیر دیگر، گناهان ما با ایمان به خدا و آخرت نسبت معکوس دارند، به هر نسبت که ایمان قوی تر باشد گناه کمتر است. خداوند خطاب به حضرت داود (ع) می فرماید: "ای داوود! ما تو را خلیفه (نماینده خود) در زمین قرار دادیم پس در میان مردم به حق داوری کن، و از هوای نفس پیروی مکن که تو را از راه خدا منحرف سازد کسانی که از راه خدا گمراه شوند، عذاب شدیدی به خاطر فراموش کردن روز حساب دارند."^۱

۳. دیگر این که اعتقاد به معاد و یا حتی قبول احتمالی آن، در انسان ایجاد مسئولیت و تعهد می کند، و او را به اندیشه و جست و جوگری حق وادار می سازد، و این مطلبی بود که برای سردمداران کفر سخت خطرناک محسوب می شد، لذا اصرار داشتند به هر طریقی شده فکر معاد و پاداش و کیفر اعمال را از مغز مردم بیرون کنند.

۴. امنیت روانی (آرامش): اگر کسی واقعاً از عمق جان به معاد و آخرت ایمان داشته باشد، و معتقد باشد اعمالی را که انجام می دهد، در قیامت همراه او خواهد بود، چنین کسی به نظام هستی و عالم وجود خوش بین خواهد شد، زندگی برایش معنا پیدا می کند و در آرامش زندگی خواهد کرد^۲ و از آینده، نگرانی و اضطراب ندارد، بلکه همیشه روحش سرشار از بهجت و سرور است.^۳

^۱ ص، ۲۶.

^۲ رعد، ۲۸.

^۳ صالحی مازندرانی، اسماعیل، معاد، صالحی مازندرانی، محمد علی، ص ۵۷، قم، صالحان، چاپ اول، ۱۳۸۴.

۵. اعتقاد به معاد به منزله امیدوار بودن به لنگر گاهی مطمئن و پهلو گرفتن کشتی در ساحل نجات است. لذا در قرآن کریم از آن به دار قرار تعبیر شده است: «ای قوم من! این زندگی دنیا، تنها متاع زودگذری است و آخرت سرای همیشگی است.»^۴

ب. آثار تربیتی معاد در اجتماع

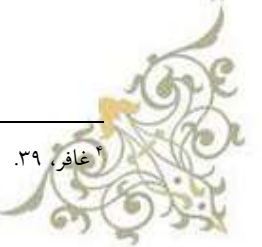
هر انسانی طبق تفکرات و باورهایش عمل می کند. اعمال فردی و جمعی زاده عقیده و ایمان است. تحول تاریخ و سرنوشت هر جامعه به دگرگونی عقائد و فرهنگ آنان بستگی دارد؛ زیرا استثمار اقتصادی و سیاسی را باید نخست در استثمار فکری و فرهنگی آن جامعه یافت. استقلال سیاسی و اقتصادی بدون استقلال فرهنگی امکان پذیر نیست و ساختار اجتماعی الگویی از بافت ذهنی جامعه است. زمینه های فکری و فرهنگی، سازنده شکل عینی و عملی جوامع بشری است.

از این رو ایمان به زندگی واپسین، می تواند بافت فکری جامعه را تغییر دهد. سپس ساختار اجتماعی را بسازد و در شئون فردی و اخلاقی و اجتماعی اثرات سودمندی به جای گذارد.

آنان که زندگی دنیا را آخرین مرحله حیات می دانند، چهره مرگ برای آنها مهیب و وحشتناک خواهد بود، ولی کسانی که دنیا را گذرگاه و معبری برای رسیدن به ابدیت دانسته و معتقدند با تحقق مرگ، هنگام بهره برداری از ثمرات اعمال می رسد، برای آنها مرگ تجسمی روحبخش و شاعرانه خواهد داشت. یک کشاورز که بذر پاشیده و زحمات طاقت فرسایی کشیده، منتظر است محصولش را بچیند و تصور نتیجه کار برای او دل انگیز و زیبا است.

با این مقدمه باید گفت: بی گمان باور و اعتقاد به معاد در اصلاح اخلاق اجتماعی نقش اساسی دارد، آثار این باور و نقش ویژه اش در سیره و منش امام عارفان امام علی (ع) تبلور پیدا می کند.

از این رو است که امام علی (ع) در فرمان های حکومتی و قوانین اداری خود، بر یاد حق و یاد معاد تأکید می فرماید و کارگزاران و کارکنان دستگاه اداری خود را با توجه دادن به ناظر حقیقی و یاد آوردن حساب رسی دقیق الهی به پای بندی به اصول اخلاق اداری فرا می خواند. کسی که رستاخیز را باور دارد و حساب و کتاب دقیق الهی را بر کردار و رفتار خود حاکم می داند، بی گمان به آن چه از او صادر می شود توجهی دقیق می نماید. آن حضرت به مالک اشتر سفارش می نماید که بازگشت به سوی پروردگار را

بسیار به یاد آرد، تا بتواند به درستی عمل نماید و از بی انصافی و ستمگری، و از تندی و سرکشی خود را به دور نگه دارد.^۵

بنابراین، از نگاه امام علی (ع) از مهم ترین عوامل باز دارنده آدمی، یاد آوری پیوسته معاد است. حضرت در جای جای فرمان حکومتی اش به مالک، مسئله معاد را یاد آور می شود.^۶ آن جا که می فرماید: "ستم راندن بر بندگان بدترین توشه برای آن جهان است."^۷ "... پس باید حقوق آنان را تمام به آنان برسانی و گرنه به روز رستاخیز از کسانی می باشی که بیشترین دشمنان را داری."^۸

^۵ نهج البلاغه، نامه ۵۳، "... و لن تحکم ذلک من نفسک حتی تکثر همومک بذکر المعاد الی ربک."

^۶ همان

^۷ نهج البلاغه، حکمت ۲۲۰.

^۸ نهج البلاغه، نامه ۲۶.

El-Mustafa Sanal Üniversitesi Araştırma idaresi

İlmi Oturum

Ahiret Hesabının İnsanlar Üzerindeki etkisi

Konuşmacı

Kemal Korkmaz

Katılım sertifikası verme suretiyle

25 Eylül 2021

Saat: 20.00 İran saatiyle

live.mou.ir/research

Tolantiya Katılım Linki

Events Index

Search

Filter Events

Sharing [0:00:00]

poster--dr.-korkmaz.jpg

Video

Chat 15 (Everyone)

Çiler Avcı: Yok ama kayıt yapın hocam

Musa Dedek: ?

hossein_ghazanfari: salam

Serpil Göraras: Aleykum salam

Musa Dedek: Evet

pafohesh Department 2: روزگار ناله میزند در این شبستان که

serap: kendin hesaba çeken ve tirbe edese hesapca cennet mi verilecek

reyhan bozan 2: çok şükür gelebildim

Musa Dedek: Allah razı olsun inşallah

serap: deresinde olun İtilen hocam

Çiler Avcı: Allah razı olsun inşallah hocam

serap: Rabbin sözünden razı olsun inşallah hocam İhlası dua

Gülhan OĞUL: Allah razı olsun hocamcaz kaydı alınca

Musa Dedek: Faydalıdır değerli hocam tşk ediyoruz

Çiler Avcı: Amin inşallah

Semra GÜRCAN: amin innaALLAH

Muray: Allah razı olsun amin İnş

Semra GÜRCAN: ALLAH RAZI OLSUN

Mehmet Ozan 2: Allah razı olsun

Semra GÜRCAN: HARKINDI HELALEDIR HOCAM

perihan çelik: Allah razı olsun

Events Index

Search

Filter Events

Sharing [0:00:00]

poster--dr.-korkmaz.jpg

Video

Chat 15 (Everyone)

Çiler Avcı: Yok ama kayıt yapın hocam

Musa Dedek: ?

hossein_ghazanfari: salam

Serpil Göraras: Aleykum salam

Musa Dedek: Evet

pafohesh Department 2: روزگار ناله میزند در این شبستان که

serap: kendin hesaba çeken ve tirbe edese hesapca cennet mi verilecek

reyhan bozan 2: çok şükür gelebildim

Musa Dedek: Allah razı olsun inşallah

serap: deresinde olun İtilen hocam

Çiler Avcı: Allah razı olsun inşallah hocam

serap: Rabbin sözünden razı olsun inşallah hocam İhlası dua

Gülhan OĞUL: Allah razı olsun hocamcaz kaydı alınca

Musa Dedek: Faydalıdır değerli hocam tşk ediyoruz

Çiler Avcı: Amin inşallah

Semra GÜRCAN: amin innaALLAH

Muray: Allah razı olsun amin İnş

Semra GÜRCAN: ALLAH RAZI OLSUN

Mehmet Ozan 2: Allah razı olsun

Semra GÜRCAN: HARKINDI HELALEDIR HOCAM

perihan çelik: Allah razı olsun

Attendees (3)

- Active Speakers
- Hosts (1)
- pafohesh Depar...
- Participants (2)
- Participants (1)
- MLF